

אתיקה מקצועית רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

ניגוד עניינים: ייצוג בעבר

עובדות המתלונן הוא בעל מבנה שהושכר, ככל הנראה, לשתי חברות. מרשו של הנילון היה בעל מניות באחת החברות ועבר להתחייבותיה על פי הסכם השכירות. לימים התגלעה מחלוקת בין הצדדים והמתלונן הגיש תביעה נגד מרשו של הנילון, אשר ייצג אותו בתובענה זו. במסגרת התובענה הגיעו הצדדים לידי הסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק דין. כחלק מן ההסכם התחייב מרשו של הנילון לשאת בהוצאות פינוי הנכס, והוסכם כי לשם כך המתלונן יחתום על ייפוי כוח לשם ייצוגו בתיק ההוצאה לפועל על ידי הנילון.

הנילון ניסה לפעול בתיק ההוצאה לפועל, ככל הנראה ללא הצלחה, ומספר חודשים לאחר מכן, הוא הודיע למתלונן על התפטרותו מייצוגו בתיק, לנוכח חשש לניגוד אינטרסים עם מרשו המקורי זאת לאור הליכים נוספים שנפתחו בין הצדדים. מאז, מתקיימים במשך שנים הליכים שונים בין המתלונן ובין מרשו המקורי של הנילון, כאשר הנילון מייצגו ככולם. המתלונן טוען שמדובר בייצוג בניגוד עניינים האסור לפיכך.

הנילון השיב שחלפו תשע שנים מאז תחילת הפרשה ורק עכשיו החליט המתלונן כי הנילון פועל בניגוד אינטרסים והאיל ובעבר הוא ייצג אותו (את המתלונן) בתיק ההוצאה לפועל. הנילון מציין שהייצוג של המתלונן בתיק ההוצאה לפועל היה לזמן קצר והואיל ולא ניתן היה לפעול במסגרת התיק וכי המתלונן ידע לאורך כל הדרך את כל העובדות, ואף יוצג על ידי עורך דין מטעמו.

החלטה לגנוז התלונה הואיל ואין בייצוגו המוגבל, וקצר המועד, של המתלונן בידי הנילון בתיק ההוצאה לפועל, במיוחד בהתחשב בנסיבותיו של המינוי, כדי למנוע ממנו מלייצג את מרשו בהליכים המאוחרים לכך. גם לו היה חשד כלשהי ניגוד עניינים, הרי בנסיבות מקרה זה, הגשת התלונה למעלה מתשע שנים לאחר האירוע, מהווה צידוק סביר לגניזתה. [החלטה מספר את 42/11]

ניגוד עניינים: האם מותר לייצג לקוח כאשר יש חשש עתידי מפני ניגוד עניינים

שאלתא עורכת הדין הפונה מייצגת חברת ניהול ואחזקת בניינים. היא מעוניינת לייצג את אחד הדיירים בעניינים שלא נוגעים להתקשרות עם חברת הניהול שאלתה היא האם בעתיד היא עלולה לעמוד במצב של ניגוד עניינים, אם וכאשר הדייר יפר את התחייבותיו כלפי חברת הניהול והיא תצטרך לתבוע אותו כבאת כוח חברת הניהול.

החלטה על פי הפניה, בשלב זה, אין כל ניגוד אינטרסים בין חברת הניהול ובין הדייר, ועל כן עורכת הדין לא מצויה בניגוד עניינים, ואין מניעה כי תייצג את הדייר בכל עניין שאינו נוגע לבנין ולהתקשרותו עם חברת הניהול. בעתיד, ככל שתיווצר מחלוקת בין חברת הניהול ובין הדייר, הרי השאלה האם עורכת הדין תהייה רשאית לייצג את חברת הניהול כנגד הדייר תוכרע בהתאם למהות ההתקשרות בינך ובין הדייר, כפי שהתגבשה עם הזמן. בתמצית, השאלה שתישאל באותה עת תהיה, האם הדייר הפך עם הזמן ל"לקוח קבוע" של הפונה, כהגדרת המונח בכלל 14(ג) ובפסיקה. (החלטה מספר את 77/11)

ניגוד עניינים: עורך דין חבר קיבוץ אינו יכול לייצג לקוח התובע את אותו קיבוץ

שאלתא עורך הדין הפונה הינו חבר קיבוץ. חבר אחר בקיבוץ ביקש שייצגו בתביעה נגד הקיבוץ ומכאן השאלה האם יש ניגוד עניינים אסור בייצוג זה?

החלטה כלל 14(א) אוסר על עורך דין לקבל על עצמו ייצוג, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפי הלקוח, כשל עניין אישי של עורך הדין או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר. הואיל ועורך הדין הוא חבר בקיבוץ/אגודה שיתופית - ייצוג של חבר אחר נגדה מעלה חשש ממשי שהוא לא יוכל למלא את חובתו כעורך דין כלפיו. (החלטה מספר את 125/11)

ניגוד עניינים: עורך דין של חברה אינו רשאי לייצג את חלק מבעלי המניות בסכסוך משפטי עם בעל מניות אחר

שאלתא עורך הדין הפונה משמש ככא כוחה של חברה בע"מ. בהליך משפטי (סעד להסרת קיפוח) שנקט אחד מבעלי המניות של החברה, מייצג הפונה את יתר בעלי המניות. עורך דינו של בעל המניות התובע, טען בכית המשפט כי הפונה מנוע מלייצג את החברה ו/או את יתר בעלי המניות בעניינים הקשורים לסכסוך בין בעל מניות לבין החברה ויתר בעלי המניות, מהטעם של ניגוד עניינים. הוא הוסיף וטען כי הפונה אף מחזיק במסגרת ייצוגו את החברה, מניות שלה נאמנות עבור התובע. הפונה מבקש את חוות דעת הוועדה בנושא.

החלטה עורך הדין של החברה מנוע מלייצג חלק מבעלי המניות בסכסוך אשר התגלע בינם לבין בעלי מניות אחרים. כך כבר קבעה ועדה זו. ראו, החלטה מספר את 63/07 שהתפרסמה בגליון 27 בעמ' 8 (2008). (החלטה מספר את 199/11)

ניגוד עניינים: עורך דין שייצג לקוחות במשותף אינו יכול לייצג אחד מהם באותו עניין כנגד האחרים

שאלתא עורך הדין הפונה ייצג ארבעה אחים בבקשה לצו ירושה להוריהם ואף נחתמו תצהירי הסכמה לצויו הירושה וכן תצהיר ויתור מצד האחים לטובת אח אח. כיום יש מחלוקת בין האחים לגבי מכירת דירת הוריהם. אחד האחים פנה לעורך הדין וביקש שגיש בשמו בקשה לפירוק שיתוף בדירת ההורים. השאלה היא האם יכול הפונה לייצג את אותו אח כנגד שאר האחים?

החלטה לפי כלל 16 עורך הדין אינו רשאי לייצג את אחד האחים בתביעה לפירוק השיתוף הואיל ומדובר באותו עניין בו ייצג את כל האחים - עיזבון ההורים. (החלטה מספר את 213/11)

ניגוד עניינים: צד שכנגד ללקוח של עורך הדין תובע אישית את עורך הדין בעניין אחר

שאלתא עורך הדין הפונה מייצג את לקוחותיו בהסכם מול חברה. אותה חברה תובעת בעניין אחר את עורך הדין עצמו. עורך הדין הודיע ללקוחותיו על התביעה נגדו אולם אלו לא ביקשו שיפסיק את הייצוג. השאלה היא האם קיים ניגוד עניינים אשר מונע מעורך הדין להמשיך בייצוג?

החלטה בניסיבות שהוצגו לא ראינו ניגוד עניינים מובנה המחייב את עורך הדין להתפטר מהייצוג, ולפיכך, לא נדרשת בהכרח התפטרות של עורך הדין מהייצוג.

נכון נהג עורך הדין כאשר הודיע ללקוחות שלו על התביעה נגדו. אם הלקוחות לא ביקשו את הפסקת הייצוג, השאלה שנתורה היא האם בנסיבות הקונקרטיים מתעורר ניגוד עניינים שעלול לפגוע בייצוג. שאלה זו נמצאת בידיעתו הטובה ביותר של עורך הדין ואם יתעורר בליבו חשש מסוג זה בהמשך ראוי שיבחן את המשך הייצוג. (החלטה מספר את 329/10)

ניגוד עניינים: ייצוג בני זוג בתביעה נגד הן של בן הזוג

שאלתא עורך הדין הפונה התבקש על-ידי בית המשפט לענייני משפחה לפנות אל הועדה בשאלה האם הוא יכול לייצג את אחד מבני הזוג (שהם ידועים בציבור) כנגד בנו של בן הזוג. השאלה מתעוררת מפני שבתביעה שהוגשה בשם בת הזוג נגד הן, צורף בן הזוג כנתבע פורמאלי. על פני הדברים יוצר הדבר ניגוד עניינים, שכן עורך הדין איננו יכול לייצג בעל דין וגם לתבוע אותו, ועוד באותה מערכת עובדות ועניינים. (הסכסוך עם בנו של בן הזוג אשר לכאורה ועל פי הנטען רימה את אביו ואת בת זוגו) - ואולם לפי המלצת בית המשפט נמחק בן הזוג (האב) כנתבע פורמאלי מהתביעה של בת הזוג.

החלטה עורך הדין רשאי לייצג את שני בני הזוג הואיל ואין ניגוד עניינים מהותי. בין בן הזוג לבין בנו לא רק שאין זהות עניינים, אלא שיש תהום ביניהם, ויש אף תביעות נפרדות שהאב (בן הזוג) הגיש נגד בנו אשר בת הזוג אינה צד להן. לאור העובדות שהוצגו בפנינו ובהנחה שאלה כל העובדות הרלבנטיות לעניין ולאחר מחיקת בן הזוג כנתבע פורמאלי סבורה הוועדה שאין מניעה שעורך הדין ייצג את שני בני הזוג כנגד בנו של בן הזוג. (החלטה מספר את 223/11)

חסיון: ייצוג משותף

שאלתא עורך הדין הפונה הכין הסכם גירושין לבקשת שני בני הזוג ובהתאם להסכמות שביניהם, זאת לפני כעשרים ושנים. ההסכם נחתם ואושר על-ידי בית המשפט. בימים אלה זומן עורך-הדין על-ידי אחד הצדדים להסכם להעיד בבית המשפט לגבי "רצון הצדדים וכוונתם במועד עריכת הסכם הגירושין". הפונה מבקש לדעת כיצד עליו לנהוג במצב שבו בן הזוג האחר (הצד שכנגד בהליך הנוכחי) יתנגד למתן עדותו בטענה של חסיון. בנוסף הוא שואל אם במצב של התנגדות כזו, די בהחלטת בית המשפט כדי לאפשר לעורך-הדין להעיד מבלי לחשוש כי הוא מפר בכך את חובתו לשמור על החיסיון.

החלטה כאשר עורך-דין מייצג במשותף ובאופן מוסכם שני לקוחות, אזי התקשורת עם כל אחד מהלקוחות באותו עניין אינה חסויה כלפי הצד השני, אולם היא חסויה כלפי צד שלישי (ראו, ע"א 442/81 **גומט נ' סחסי**, פ"ד לו(1) 221). במקרה בו חל סכסוך בין שני הלקוחות ואחד הצדדים מזמן את עורך-הדין להעיד תוך ויתור על החיסיון, הרי שאין ביכולתו של הצד השני לחסום את העדות. (טענת חיסיון אפשרית אם עורך-הדין נקרא להעיד על ידי צד שלישי).

בית המשפט מוסמך להכריע בשאלת תחולתו של חיסיון ולכן בכל מקרה, היכן שניתנת החלטת בית המשפט בדבר אי-תחולתו של החיסיון, עורך-הדין המעיד אינו מסתכן בהפרת חובתו המקצועית. (החלטה מספר את 124/11)

חסיון: מסירת מסמכים על-ידי עורך הדין לשעבר של החברה בעת העברת השליטה בה

שאלתא המשרד הפונה ייצג במשך שנים רבות את חברה א'. בעקבות מאבק שליטה על חברה א', שהוכרע בבית המשפט העליון, עברה השליטה בחברה א' לחברה ב' שהייתה הצד שכנגד בהליכים שהתנהלו על השליטה. עורכי הדין שייצגו את חברה א' ובחלק מהזמן גם את בעלי השליטה ודירקטורים בחברה א' התבקשו על-ידי משרד עורכי הדין החדש של חברה א' לקבל את כל המסמכים מתקופת ייצוגם. לטענת עורכי הדין, העובדה שהם ייצגו לא רק את חברה א' אלא ביחד עימה גם את בעלי השליטה הקודמים והדירקטורים שלה, מונעת מהם למסור כעת את המסמכים. עוד טענו שמי שמבקש כעת את המסמכים אינה חברה א' אלא בעל השליטה בה שהיא חברה ב' שהייתה הצד היריב בעת מאבקי השליטה. מכאן שמדובר בהעברת מסמכים לצד שכנגד - מעשה האסור לאור החיסיון.

משרד עורכי הדין המבקש להעביר לידיו את המסמכים השיב כי המבקשת היא חברה א' ואין כל יסוד לטענה שהמבקשת היא חברה ב'. בנוסף, לפי ההסכם ויתרה חברה ב' על כל תביעה נגד בעלי השליטה והדירקטורים הקודמים של חברה א' ומכאן, לשיטתה, שאין כל חשש שיעשה שימוש במסמכים אלו נגד המיוצגים האחרים לשעבר.

החלטה ביחס למסמכים שלדעת המשרד הפונה אינם קשורים בייצוג אישי מלבד החברה - חובתם של עורכי הדין למסור אותם ללא דיחוי.

ביחס למסמכים שלדעת המשרד הפונה נוצרו על ידו במסגרת ייצוג משותף עם צד שלישי - על עורכי הדין להודיע לאותו צד ג' שהוא עומד למסור אותם בתוך פרק זמן לא ממושך שיאפשר לאותו צד ג' לנקוט צעדים בעניין אם ירצה.

אין בעמדתנו כדי לקבוע עמדה כלשהי ביחס לכוחו של צד ג' למנוע מסירת מסמכים. [החלטה מספר את 325/10]

חסיון: שימוש במסמך חסוי בעת סכסוך שכר טרחה של עורך הדין עם הלקוח

שאלתא עורך הדין הפונה מייצג עורכת-דין שנקלעה להליכים משפטיים נגד לקוחתה לשעבר, וזאת על רקע הפסקת הייצוג. הלקוחה הגישה תלונה ללשכת עורכי-הדין ואילו עורכת-הדין הגישה תביעה אזרחית נגד הלקוחה בגין אי-תשלום שכר טרחה.

במוקד הסכסוך מחלוקת בעניין נסיבות הפסקת הייצוג. הלקוחה טוענת כי הייצוג הופסק עקב חוסר טיפול מצד עורכת-הדין ועל כן היא אינה חייבת בתשלום שכר הטרחה כפי שסוכם. מנגד טוענת עורכת-הדין שהייצוג הופסק מאחר והלקוחה ביקשה ממנה להעביר לבית המשפט מסמך שזוּיף (על-ידי הלקוחה) והיא סירבה לעשות כן. הפונה שואל האם ניתן להציג את המסמך הואיל והוא צופה כי הלקוחה תתנגד להגשת המסמך ולא תסכים לוותר על החיסיון. בנוסף, ביקש הפונה מהוועדה שלא לפנות לקבלת עמדת הלקוחה מאחר והוא מעוניין להפתיע אותה במהלך החקירה הנגדית באמצעות המסמך המזים את גרסתה.

החלטה בנסיבות המתוארות, על יסוד הכללים שהותוו בפסיקה, ניתן להכיר בזכותה של עורכת-הדין לחשוף את ההסכם המזויף (לטענתה) לצורך הבהרת נסיבות הפסקת הייצוג. על עורכת-הדין להימנע מחשיפת מידע ומסמכים נוספים שהוחלפו לצורך הייצוג, מעבר לנדרש. [ראו, על"ע 17/86 פלוני נ' לשכת עורכי הדין בישראל, פ"ד מא(4), 770, 782-780; על"ע 5160/04 אילן אשד נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בירושלים (פורסם במאגרים)]

לבקשת הפונה לא הועברה השאלתא ללקוחה, אך מצב זה מטיל על עורכת הדין אחריות מיוחדת, שכן החלטת הוועדה נקבעה רק לפי תאור העובדות בפניה. [החלטה מספר את 151/11]

חסיון וסודיות לאחר מות הלקוח וחובת גילוי בחוק

שאלתא לפי סעיף 75(ב) לחוק הירושה מי שבידו צוואה של מנוח חייב למסור אותה לרשם לענייני ירושה מיד לאחר שנודע לו על מות המנוח. סעיף 75(ב) אף קובע סנקציה פלילית למי שאינו פועל כאמור. עורך הדין הפונה מבקש לדעת מה עליו לעשות אם בידיו צוואה שאינה האחרונה - האם גם אז עליו להעבירה לידי הרשם? והאם עורך הדין רשאי למסור גם לבעלי עניין המבקשים זאת ממנו?

החלטה המידע המצוי בתוך צוואה הוא ביסודו מידע חסוי בחיסיון עורך דין-לקוח, למעט אותם פרטי מידע שחבים בגילויים או שהמנוח התיר את גילויים. על כן, ובהעדר הוראה מתאימה מצד המנוח בטרם מותו, עורך הדין חייב למסור את כל המידע הדרוש על פי דין לרשם לענייני ירושה ואינו רשאי למסור מידע נוסף מתוך התיק לבעלי עניין או למי שטוען שהוא בעל עניין ללא צו מבית משפט. [החלטה מספר את 232/11]

הערת העורכת להחלטה נוספת של הוועדה בסוגיה למי שייכים מסמכים חסויים עם מות הלקוח ראו, **אתיקה מקצועית** 37, עמ' 5 (2010).

כלל 11ב: מתן שירותים משפטיים על-ידי עמותה

שאילתא הפונה הוא חבר ההנהלה של עמותה לה יחידה משפטית, המעניקה סיוע וייצוג משפטי לסוג אוכלוסייה מסוים תמורת 3000 ₪ המשלם לה כל פונה. הסיוע ניתן על-ידי עורכי דין המועסקים על-ידי העמותה. הפונה מבקש אישור לכך שמתווה זה עומד בדרישות כלל 11ב(ב) לכללי האתיקה. לדעת הפונה, מאחר שהעמותה אינה פועלת למטרות רווח, הרי שמותר לעורכי הדין השכירים בה ליתן שירות ללקוחותיה של העמותה. לחילופין, אם דעת הוועדה היא כי העמותה אינה עומדת בתנאי הסעיף, מבקש הפונה את היתר הוועד המרכזי לפי כלל 11ב(ג), לחרוג מהוראות כלל 11ב(ב), נוכח העובדה שמדובר בפעולות מבורכות לציבור נזקקים שלהם אין מענה אחר.

החלטה בהתאם להחלטת הוועד המרכזי - "ייצוג משפטי על-ידי עמותות, מלכ"רים וקליניקות בבתי הספר ובפקולטות למשפטים" **אתיקה מקצועית** 29 עמ' 4 (2009) לעמותה המעניקה סיוע משפטי אסור לגבות תמורה מהפונים ולפיכך, המתואר בפנייה אינו עולה בקנה אחד עם ההחלטה. כאשר לבקשה החלופית לאשר את המתואר בפנייה, עניין זה מוסדר בכלל 11ב(ג) לכללי האתיקה והסמכות לתת אישור היא בידי הוועד המרכזי. הפונה רשאי לפנות לוועד המרכזי. [החלטה מספר את 289/10]

הסגת גבול המקצוע: מתן שירותים משפטיים בידי חברה מסחרית

שאילתא ראשונה האם עורך דין רשאי לתת ייעוץ משפטי בחינם ללקוחות חברה העוסקת בניהול פרויקטים ובהפקות כאשר אלו אינם משלמים בעבור הייעוץ; האם הוא יכול לתת ייעוץ משפטי חינם כאשר החברה לוקחת דמי חבר שנתיים; האם החברה יכולה לפרסם כי היא נותנת ייעוץ משפטי חינם שלא למטרות רווח.

החלטה התשובה לשלוש השאלות היא בשלילה הן מהטעם שמדובר בחברה, הן מהטעם כי נגבים דמי חבר (שאלה שנייה) והן מהטעם כי פעולת החברה מהווה הסגת גבול המקצוע.

שאילתא שנייה האם עורך הדין יכול לקבל הפניית לקוחות מאותה חברה שיש לה מועדון חברים שלא בתשלום, כאשר לא נגבה תשלום עבור הייעוץ והחברה לא גובה תשלום מהחבר. עוד מבקש השואל לדעת אם ניתן לפרסם את שירות הייעוץ החינם על-גבי פלאיירים וכרטיסי ביקור.

החלטה מתן יעוץ משפטי חינם במתווה המוצע הינו אסור. מדובר בחברה (לא מלכ"ר ולא עמותה) המבקשת לספק שירותים אשר נקבעו בחוק כייחודיים לעורכי דין בלבד (סעיף 20 לחוק). הפרסום כמובן שהינו בגדר פרסום אסור הגובל בפעולה אסורה של שידול.

יש לראות בנכונותו של עורך הדין לספק השירות בחינם משום חשש כבד לשידול (סעיף 56 לחוק), מה גם שפעילות זו נעשית באמצעות חברה ולא במסגרת עמותה או מלכ"ר. זאת ועוד, עצם הנימוק של החברה לספק ייעוץ משפטי חינם כחלק מכוונתה להגדיל את מספר חברי המועדון שלה אינו מהווה נימוק להתיר את המתווה המבוקש. [החלטה מספר את 350/10]

כלל 11ב(ב): איסור על עורך דין המועסק על-ידי מי שאינו עורך דין לתת שירות משפטי למי שאינו מעסיקו

שאילתא מדובר בחברה העוסקת במתן שירותי ייעוץ בתחומים שונים בדרך של מיקור חוץ (להלן: "החברה"). לקוח של החברה, העוסק בשיווק ומכירה של מוצרים בישראל (להלן: "לקוח החברה") ביקש מהחברה לספק לו שירות משפטי באופן הבא: לקוח החברה ישלם לחברה תמורת הייעוץ המשפטי; החברה תתקשר עם עורך דין (שהיה יועץ עצמאי-חיצוני ולא שכיר של החברה כשהחברה אינה לקוח קבוע שלו), ותשלם לו תמורת הייעוץ המשפטי; את הייעוץ ייתן עורך הדין ללקוח החברה בלבד - ולא לחברה; עורך הדין לא יעניק, במקביל, שירותים לחברה עצמה. התקשרות זאת תהיה חד-פעמית. ויודגש שהחברה אינה עוסקת במתן שירותים משפטיים ואינה מפרסמת ברכים מתן שירותים משפטיים.

החלטה מתן שירות משפטי באופן המתואר בפניה מנוגד להוראת החוק והכללים ולפיכך אסור. ראשית, לפי כלל 11(ב) נאסר על עורך דין, המועסק על-ידי מי שאינם עורכי דין, לתת שירות משפטי למי שאינו מעסיקו, אם המעסיק פועל למטרות רווח וגובה תמורה בעד השירות המשפטי. את המונח "מועסק" שבכלל האמור, אין לפרש באופן דווקני וצר - כמתייחס אך ורק לעורך דין שהינו שכיר של המעסיק. משמעו היא העסקה בכל דרך שהיא - לרבות, כיועץ חיצוני.

שנית, זה מנוגד להוראת סעיף 56 לחוק האוסר על עורך דין לשדל, "בצעמו או על-ידי אחר", למסור לו עבודה. יש חשש ממשי כי קבלת העבודה, במקרה זה, באמצעות החברה כגורם "מתווך" תהווה שידול.

שלישית, לאור העובדה שמדובר בחברה ובלקוח שלה (סיטואציה שטמון בה ניגוד אינטרסים אינהרנטי), מצב שבו החברה מתקשרת עם עורך דין, על-מנת שהלה יעניק שירותים משפטיים ללקוח של החברה, תוך שהחברה עצמה משלמת תמורת השירותים הללו, עלול להעמיד את עורך הדין במצב של ניגוד עניינים, אשר אליו מתייחס כלל 14(א) - קיים חשש כי עורך הדין לא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפי לקוח החברה בשל חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר (היא החברה, המשלמת את שכר טרחתו). [החלטה מספר את 143/11]

הפסקת ייצוג הואיל והלקוח אינו משתף פעולה

עובדות הפונה ייצגה קונים ברכישת דירה. החזקה בדירה נמסרה לקונים ושכר הטרחה שולם לפונה על-ידי הקונים במלואו. הפונה טוענת כי למרות פניויה אל לקוחותיה-הקונים בלמעלה מעשר שיחות טלפון, אין הקונים מוסרים לה מסמכים שנמסרו להם על-ידי בא-כוח המוכרים בעת מסירת החזקה ולפיכך אין באפשרותה לסיים את העברת הבעלות על-שם הקונים. הקונים גם לא הגיבו למכתב רשום ששלחה להם ובו פרטה המסמכים שעליהם להעביר לה.

הפונה מבקשת לדעת האם במקרה בו אין שיתוף פעולה עם הלקוחות עליה להמשיך "לנדנד להם להעביר את הניירת" או לחדל מלעשות כן.

החלטה התבקשנו לבדוק אם הפונה ראשית להתפטר מהייצוג בניסבות המתוארות, קרי כשהיא מבקשת מלקוחותיה מסמכים הדרושים לה לכיצוע חובותיה והם נמנעים מלהעבירם אליה. ככל שאין לה חובה אחרת שלא פרטה, אם הלקוחות מכשילים את ביצוע השירות הרי שתוכל עורכת הדין להתפטר מייצוגם, וזאת בתנאי שקודם לכן תשלח להם מכתב נוסף עם אישור מסירה בעניין. [החלטה מספר את 92/11]

הפסקת ייצוג כאשר הלקוח עזב את הארץ

שאלתא עורך הדין הפונה הגיש תביעה בשם לקוח (שהיה אסיר) בגין מעצר שווא. כשהגיע שלב הבאת הראיות התברר שהלקוח עזב את הארץ ואין עמו קשר. הנתבעת (המדינה) מבקשת לדחות את התביעה. בית המשפט נתן לו ארכה, אך הוא לא הצליח לאתר את הלקוח שעזב את הארץ. מה צריך בא-כוח הלקוח לעשות?

החלטה בהעדר קשר עם הלקוח וכשלא ניתן לשרת את עניינו בלעדיו, רשאי עורך הדין להודיע על התפטרות מהייצוג. הוא אינו מוסמך להסכים לדחיית התביעה ואף לא למחיקתה. העניין מסור בידי בית המשפט לפי הכללים הנקוטים בעניין זה. [החלטה מספר את 212/11]

איסור הקמת מיזם של מתן שירות יעוץ משפטי טלפוני בתשלום

שאלתא הפונה מבקש להקים מיזם של שירות יעוץ משפטי טלפוני בתשלום. שיטת ההתקשרות המוצעת היא שלקוח יתקשר לקו יעוץ, ויפנה לעורך דין המתאים לפי התחום, אשר ייעץ לו טלפונית. התשלום יגבה בהתאם למשך השיחה. עורך הדין יעזר בגורם טכנולוגי לצורך התשתית והגביה, אך לא יהיה שיתוף בשכר הטרחה. הפונה מבקש לדעת שהמיזם מותר לפי כללי האתיקה.

החלטה יעוץ משפטי טלפוני הפתוח לקהל הרחב, ללא כל פגישה מוקדמת עם הלקוח, אינו דבר שניתן להשלים עימו, ומהווה פתח לבעיות אין ספור. למשל, כיצד יתקבל יפוי כח, כיצד יוודא עורך הדין את זהות הפונה אליו וכו'.

זאת עוד לפני שנכנס לשאלת אופן גיוס הלקוחות, שידול אסור, וכיוצא באלה. פורמאלית מדובר בחריגה מכלל (נכ) לפיו על עורך הדין לפגוש את לקוחו במקום אחר זולת משרדו, רק בתנאים הוולמים את כבוד המקצוע. מתן ייעוץ משפטי בשיטה זו גם מהווה התנהגות שאינה הולמת עורך דין. [החלטה מספר את 145/11]

מתן אישור "העתק נאמן למקור" גם על-ידי עורך דין שאינו מטפל בתיק

שאלתא עורכת הדין הפונה התבקשה על-ידי חברתה לאמת העתק נאמן למקור של צוואה. הפונה אינה מייצגת בעניין זה ומכאן שאלתה האם היא רשאית לאמת מסמך נאמן למקור כשאינה עורכת הדין המטפלת?

החלטה השאלה של מעמדו של "העתק נאמן למקור" והתנאים לרישום קבועה בדין וכשלעצמה אינה שאלה אתית. עורך דין רשאי לאשר העתק נאמן למקור גם אם אינו מייצג ובלכד שהוא נותן אישור כדין, קרי שהוצג בפניו המסמך המקורי. [החלטה מספר את 160/11]

הקלטת הצד שכנגד על-ידי עורך הדין

שאלתא עורך הדין הפונה מייצג לקוחות שרכשו דירה (להלן: "הקונים") בהליכים לאכיפת החוזה. קודם להגשת התביעה קיים הפונה שיחות עם המוכרים על מנת לאפשר להם לתקן את ההפרה - הן שיחות טלפוניות והן פנים אל פנים, הן בנוכחות הקונים והן שלא בנוכחותם. חלק מהשיחות הללו הוקלטו על ידי עורך הדין הפונה. השאלה היא אם חל על עורך הדין איסור להקליט שיחות עם הצד שכנגד ו/או אם ישנה מניעה להציג תמלילי השיחות הללו בהליך המשפטי.

החלטה הכללים אינם אוסרים על עורך דין להקליט את הצד שכנגד או להגיש הקלטה כזו לבית משפט מוסמך, והכול בכפוף לכלל 36 האוסר על עורך דין להעיד ולייצג באותו תיק ובהעדר הגבלה אחרת בדין. ככל שמדובר בצד שכנגד מיוצג כי אז יש לתת את הדעת לכלל 25 האוסר על מגע עם צד שכנגד מיוצג, וממילא תקינות הגשת הקלטה שכזו עשויה להיות תלויה בנסיבות היווצרות השיחה ובנסיבות ההקלטה. [החלטה מספר את 15/11]

חובת ציות לצו שיפוט

שאלתא עורך הדין הפונה זומן להעיד בבוררות. בינו לבין הבורר שוררת מערכת יחסים "קרה בלשון המעטה", לנוכח הופעה שלו כמייצג בפני הבורר בתיק קודם לפני מספר שנים. עורך הדין חושש שמתן עדות בפני בורר שיחסו אליו אינו חיובי עלול לחשוף אותו לקביעות פוגעות, ושואל האם עליו להופיע בפני הבורר.

החלטה כל עוד הזימון תקף, חייב עורך דין המוזמן להתייצב, כחלק מהחובה לכבד צווים שיפוטיים. אם יש בידו עילה להימנע מעדות או להחליף בורר, ולכך ההחלטה אינה מתייחסת, ההכרעה תקבע לפי דיני הבוררות ובפורום המתאים. [החלטה מספר את 120/11]

הופעת עורכי דין ומתמחים בתוכניות ריאליטי בטלוויזיה

עובדות המתלונן מלין על תופעה מדאיגה שהולכת ומחמירה של השתתפות עורכי דין, מתמחים וסטודנטים למשפטים בתוכניות ריאליטי בכלל ובפרט בתוכנית "הישרדות"

החלטה התלונה אינה עוסקת במקרה מסוים כך שלא ניתן לברר אותה ולפיכך, דינה להיגנז. יש לציין שכללי האתיקה אינם חלים על סטודנטים, אלא רק על עורכי דין ומתמחים. לעורכי דין ומתמחים אין מניעה להופיע בתקשורת והועדה אינה יושבת כצנזור על הופעות אלה.

אין איסור כללי על עורכי דין להופיע בתוכניות טלוויזיה שלא במסגרת תפקידים המשפטי. יחד עם זאת, ברור הדבר שכללי האתיקה חלים גם על עורך דין בחיי הפרטיים ובכלל זה בהופעותיו בתקשורת (ראו, בג"צ 4495/99 הסנגוריה הציבורית המחוזית ת"א והמרכז נ' ועדת הערר, פ"ד נג (5) 625; על"ע 8838/00 עורכי-דין שמחה

ניר נ' הועד המחוזי, פ"ד נו (2) 169; על"ע 8/81 **הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' פלוני,** פ"ד לו (1) 756; על"ע 1734/00 **הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' שפטל** (פדאור אתיקה).

עורכת דין שערכה הסכם בין שני הצדדים רשאית לקבוע בו שהיא תשמש כבוררת

שאיילתא עורכת הדין הפונה מבקשת לדעת אם בהסכם שהיא עורכת עבור שני הצדדים היא יכולה להוסיף הוראה לפיה היא תשמש כבוררת במחלוקת בין הצדדים.

החלטה אין איסור על עורך דין, שערך הסכם עבור שני צדדים, לקבל על עצמו להיות בורר בהסכמת הצדדים, בין אם בהסכם שערך עבורם ובין אם בדרך אחרת. אין בכך כדי לפטור את עורך הדין מלשקול, בנסיבות העניין ובכל נקודת זמן שנדרש לכך, האם מתקיימת מניעה מקיום תפקידו כבורר. [החלטה מספר את 2011/11]

התנהלות עורכי דין בהליכי גבייה: חלק שני

בהמשך להחלטה מספר את 129/09 שפורסמה בגליון 36 בעמ' 8 לגבי התנהלות עורכי דין בהליכי גבייה קיבלה הועדה פניות נוספות בסוגיה, המלוות בדוגמאות של מסמכים הנשלחים לחייבים, והיא מבקשת להוסיף על החלטתה הקודמת:

- א. יש להבחין היטב בין גבייה לפי פקודת המיסים (גבייה), קרי: גבייה מנהלית, לבין גבייה משפטית, שנעשית בידי בא כוח הנושה. עוד נוסיף כי גם גבייה מנהלית (שאינה פעולה המיוחדת לעורכי דין) הנמסרת לכיצוע בידי עורך דין כבא כוח, מתנהלת כאילו היא גבייה משפטית מבחינת חובותיו של עורך הדין.
- ב. הדין אינו מונע מעורך דין להפעיל שירותי גבייה מנהליים, אך אלה בגדר 'עיסוק אחר' ומחייבים הפרדה בין העיסוקים כקבוע בדין.
- ג. התשובה לשלוש הפניות נובעת משתי החובות המפורטות לעיל:
  1. דרישת תשלום חוב בגבייה מנהלית יכולה להיות חתומה בידי גובה שמונה על ידי העירייה והדבר אינו מעניינה של ועדת האתיקה. אולם, אם הגובה הממונה הוא משרד עורכי דין או עובד במשרד עורכי דין, כי אז הדרך היחידה לעשות כן היא באמצעות בא-כוח הנושה שהוא חלק ממשרד עורכי הדין. בדוגמא של פנייה לחייב שהוצגה לנו מוצגת דרישת תשלום חתומה על ידי גובה (וכנראה לא ממשרד עורכי-דין), אך יש בה הפניה לבוררים והסדרת החוב למשרד עורכי-דין. כאן פועל המשרד כבא-כוח הנושה ועליו ולפעול כנדרש, כלומר, לחתום על הפניה כבא-כוח הנושה, לאפשר לחייב לשוחח עם עורך הדין ולפעול מולו כבא-כוח ולא כגובה.
  2. הוצגה דרישת תשלום של משרד עורכי הדין (בכותרת), החתומה על-ידי גובה מס ושחלק ממנה הוא שובר תשלום. מבנה זה מפר את הוראות האתיקה בשתי נקודות. ראשית, על מכתב משפטי של משרד עורכי-הדין יכול לחתום אך ורק עורך דין, ובפיקוח מתאים מתמחה. אין לצרף למכתב של משרד עורכי-הדין שובר תשלום, אם כי אין מניעה לצרף אותו כנספח. האבחנה בצבעים אינה משנה - הדרישה היא להפריד בין המסמכים.
  3. הוצג נוסח של מכתב ממשרד עורכי-הדין (בכותרת) הקרוי 'תזכורת חוב', שמהווה פניה של גובה מס וחתום על ידי גובה מס שהוא עורכי-דין במשרד. פניה זו אינה מותרת. ככל שמדובר במכתב של משרד עורכי-הדין, כי אז מדובר במכתב של בא כוח הגובה וממילא הוא יכול לחתום על ידו כבא-כוח בלבד. ככל שמדובר בפניה במסגרת העיסוק האחר של המשרד (כגובה מס), כי אז אין לעשות כן על נייר מכתבים של משרד עורכי הדין, והדבר חב בהפרדה כקבוע בדין.
  4. הדין איננו באיכות השירות הניתן על ידי המשרד, אלא בהגנה על ציבור הצרכנים מפני שימוש לא נכון בכוחות שנמסרים לעורכי הדין בהליכי גבייה, כפי שפורט בהחלטתנו הקודמת ובדבר יו"ר הועדה שפורסמו שניהם בגליון 36. [החלטה מספר את 270/10]